

Česká národopisná společnost, z. s.

**Výroční zpráva o činnosti České národopisné společnosti, z. s.,
za rok 2017**

Zpracovala a předkládá Mgr. Jana Nosková, Ph.D.,
předsedkyně ČNS, z. s.

Praha 2018

Úvod

Česká národopisná společnost, z. s. (dále ČNS), jež přímo navazuje na Národopisnou společnost československou založenou v roce 1895, si udržuje svou přirozenou roli vrcholného profesního sdružení českých etnologů i v 21. století. Soupis jednotlivých aktivit vykonaných v průběhu kalendářního roku 2017 dokládá, že ČNS plnila i v tomto roce aktuální úkoly a požadavky vycházející z jejího dominantního postavení v rámci oboru etnologie.

Rok 2017 byl pro ČNS rokem konání Valného shromáždění, tj. rokem volby nových orgánů a pravidelně pořádané mezinárodní vědecké konference.

Výroční zpráva je rozdělena do tematických kapitol podle jednotlivých oblastí činnosti ČNS (Činnost exekutivy ČNS – Hlavní výbor ČNS, Valné shromáždění, Členská základna, Publikační aktivity, Webové stránky, Anketa ČNS, Studentská cena ČNS, Dopisovatelé, Ekonomická agenda a grantové projekty, Semináře a konference, Mezinárodní spolupráce a spolupráce s UNESCO) a shrnuje nejdůležitější informace o aktivitách ČNS a dosažených výsledcích v roce 2017.

Poděkování patří všem členkám a členům Hlavního výboru ČNS, kteří se v roce 2017 podíleli na činnosti této společnosti a přispěli tak významnou měrou k plnění úkolů, které si ČNS každoročně klade a které vycházejí z jejích stanov.

Činnost exekutivy ČNS – Hlavní výbor ČNS

Hlavní výbor ČNS (HV) je po Valném shromáždění druhým nejvyšším orgánem České národopisné společnosti, z. s., a řídí její činnost v období mezi Valnými shromážděními, která se konají vždy jednou za tři roky. HV ČNS se v roce 2017 sešel na pěti jednáních: 21. března 2017 v Jihomoravském muzeu ve Znojmě, 23. května 2017 v Etnografickém muzeu Moravského zemského muzea v Brně, 19. září 2017 opět v Jihomoravském muzeu ve Znojmě. Nově zvolený Hlavní výbor (po Valném shromáždění, které se konalo 19. září 2017 ve Znojmě) pak jednal 20. září 2017 v Louckém klášteře ve Znojmě a 8. prosince 2017 ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Dvě jednání proběhla v souvislosti s přípravou Valného shromáždění a následné konference ČNS v Jihomoravském muzeu ve Znojmě, dvě v institucích, které jsou zároveň kolektivními členy ČNS, což dokládá úzkou spolupráci této organizace s jejími kolektivními členy.

HV na svých jednáních řešil důležité otázky a problémy spjaté s činností ČNS, přičemž o své činnosti a rozhodnutích informoval členy ČNS v rámci pravidelně vydávaného *Zpravodaje České národopisné společnosti*, který je zveřejňován mj. na webových stránkách ČNS (viz <http://www.narodopisnaspolocnost.cz/index.php/aktuality/zpravodaj-cns>). Kromě hlasování členů HV během pravidelných jednání hlasovali jeho členové během roku 2017 také osmkrát pomocí hlasování per rollam – tento způsob hlasování představuje důležitý prostředek sloužící k zabezpečení větší flexibility v rozhodování HV o důležitých otázkách v mezidobí mezi pravidelnými jednáními HV.

Česká národopisná společnost, z. s., pokračovala, zastupována členy HV, ve spolupráci s *Radou vědeckých společností České republiky*. O své činnosti v roce 2016 informovala tuto instituci v lednu 2017 předsedkyně ČNS Mgr. Jana Nosková, Ph.D., pomocí pravidelné Roční zprávy o činnosti vědecké společnosti – zpráva obsahovala informace o celkem sedmnácti výstupech. O činnosti v roce 2017 pak byla Rada vědeckých společností ČR informována Roční zprávou v lednu 2018 – tato zpráva obsahovala informace o 22 výstupech, což dokládá, že ČNS kontinuálně vykazuje vysoký počet odborných aktivit. Plenárního zasedání Rady vědeckých společností ČR 21. září 2017 se za ČNS zúčastnil místopředseda ČNS PhDr. Petr Janeček, Ph.D., který tlumočil následně členům HV nejdůležitější informace týkající se činnosti vědeckých společností sdružených do Rady a jejich fungování.

Česká národopisná společnost, z. s., a HV ČNS musely během roku 2017 řešit také několik úkolů, které souvisely s postavením ČNS v rámci odborných společností v České republice a s její expertní činností.

Začátkem roku 2017 se jednalo o dopis RNDr. Hany Sychrové, DrSc., předsedkyně Rady pro zahraniční styky AV ČR, která žádala ČNS o zhodnocení přínosů členství a efektivity působení České republiky v International Union of Anthropological and Ethnological Sciences (IUAES) z důvodu vstupu ČR do této organizace. HV ČNS vstup doporučil.

Druhý úkol souvisel s činností *Národního komitétu antropologických a etnologických věd*. V červnu 2017 požádala předsedkyně Rady pro zahraniční styky AV ČR RNDr. Hana Sychrová, DrSc., Českou národopisnou společnost o stanovisko k možnému začlenění Národního komitétu do ČNS. Začlenění jednotlivých národních komitétů do vědeckých společností bylo nutné provést do konce září 2017 kvůli změně legislativy. HV ČNS možnost začlenění Národního komitétu antropologických a etnologických věd odsouhlasil a návrhy na možné řešení tlumočil obratem jak RNDr. Haně Sychrové, DrSc., tak předsedovi Národního komitétu doc. PhDr. Zdeňku Uherkovi, CSc. Doc. Z. Uherek jménem Národního komitétu v srpnu informoval ČNS a dr. Sychrovou o tom, že začlenění Národního komitétu do ČNS by vědecké společnosti sdružené v Národním komitétu nepreferovaly, a zároveň uvedl důvody, proč není nutné Národní komitét přiřadit k žádné vědecké společnosti. Jelikož se Národní komitét do konce září 2017 k žádné vědecké společnosti nepřičlenil, byl v říjnu 2017 Radou pro zahraniční styky AV ČR zrušen. Zrušení Národního komitétu vyvolalo reakci jeho tajemníka dr. P. Skalníka, který adresoval dopis mj. i předsedkyni ČNS Mgr. Janě Noskové, Ph.D. Ta ho informovala o průběhu celé akce, přičemž nastínila všechny kroky, které ČNS pro záchranu Národního komitétu podnikla a které však nemohly být úspěšné bez součinnosti a aktivního jednání vedení Národního komitétu.

O ocenění činnosti ČNS svědčí i dotaz portálu Knihovny.cz, který spravuje Moravská zemská knihovna, s žádostí o poskytnutí bibliografických dat, jež zpracovává řadu let Jiřina Veselská a jež jsou přístupná na webových stránkách ČNS, na tento portál. Knihovny.cz je nekomerční portál, který poskytuje jednotný přístup ke službám českých a moravských knihoven. HV ČNS předání bibliografií časopisů odsouhlasil, smlouva s Moravskou zemskou knihovnou byla podepsána v srpnu 2017.

ČNS jako renomovaný expert figurovala také v žádosti města Uherské Hradiště, které požádalo ČNS o vyjádření podpory při kandidatuře tohoto města na přijetí do Sítě kreativních měst UNESCO v oboru řemesel a lidového umění. Hlavní výbor ČNS kandidaturu Uherského Hradiště podpořil formou doporučujícího dopisu.

Valné shromáždění ČNS

Každé tři roky je ČNS povinována na základě svých stanov svolat *Valné shromáždění* ČNS. Po Valném shromáždění, které proběhlo v září 2014 v Plzni, byl termín konání VS v roce 2017 stanoven na 19. září 2017 a bylo svoláno od 11.30 do konferenčního sálu Louckého kláštera (Znovín Znojmo, a. s., Loucká 23) ve Znojmě (program VS a následné mezinárodní konference ČNS „V pohybu“. Migrace, mobilita a transport pohledem etnologie – viz <http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/aktuality/konference-seminare/item/328-valne-shromazdeni-cns-a-konference-v-pohybu-ve-znojme>).

Valného shromáždění se zúčastnilo 57 členů ČNS, ze Slovenska a Polska přijely reprezentantky sesterských společností – Národopisné spoločnosti Slovenska PhDr. Martina Bocánová, PhD., a PTL (Polskie Towarzystwo ludoznawcze) dr. Małgorzata Michalska, které pozdravily účastníky VS. Hosty a účastníky přivítal také Ing. P. Vajčner, ředitel Znovínu Znojmo, a. s., a Ing. V. Durajková, ředitelka Jihomoravského muzea ve Znojmě.

Hlavní část programu VS tvořily zprávy o činnosti ČNS v letech 2014–2017. Hlavní zprávu o činnosti ČNS přednesla předsedkyně ČNS Mgr. Jana Nosková, Ph.D. O finančním hospodaření informovala PhDr. Helena Beránková. Zprávu revizní komise přednesl PhDr. Roman Doušek, Ph.D. Spolupráci s dopisovateli zhodnotil Mgr. Petr Liďák. O zahraniční spolupráci informoval PhDr. Petr Janeček, Ph.D., a PhDr. Eva Kuminková-Románková, Ph.D. Dění v redakci a při vydávání Národopisného věstníku shrnul doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., ve spolupráci s Mgr. Alešem Smrčkou. O výsledcích Ankety ČNS a o nově vyhlášené Studentské ceně ČNS informovala PhDr. Zuzana Čermáková, Ph.D. Činnost komisí pracujících v rámci ČNS představili doc. PhDr. Miroslav Válka, Ph.D., ve spolupráci s R. Tykalem a Mgr. Gabriela Směřičková. Události ve spolkovém archivu za poslední tři roky shrnuli prom. historička Helena Šenfildová a doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D. Informace o projektu bibliografie národopisných časopisů zaslala Jiřina Veselská. O webových stránkách a prezentaci ČNS informoval na závěr PhDr. Jan Blahůšek, Ph.D. Všechny zprávy o činnosti budou zveřejněny v prvním čísle Národopisného věstníku v roce 2018.

Následovalo zvolení volební a mandátové komise (PhDr. Lucie Uhlíková, Ph.D., Mgr. Marta Kondrová, Mgr. Vít Smrčka), zapisovatele (doc. PhDr. Hana Hlôšková, CSc.). Usnesení z VS ČNS ve Znojmě sestavil doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D.

Dalším důležitým úkolem VS bylo zvolení nového *Hlavního výboru*. Ten byl volen v tajných volbách, má devět členů a bude řídit ČNS v období 2017–2020. Novými členy HV ČNS jsou:

- PhDr. Jan BLAHUŠEK, Ph.D. (Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště) – místopředseda ČNS
- PhDr. Zuzana ČERMÁKOVÁ, Ph.D. (Blatské muzeum v Soběslavi) – vědecká tajemnice ČNS
- PhDr. Petr JANEČEK, Ph.D. (Ústav etnologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Praha)
- PhDr. Eva KUMINKOVÁ-ROMÁNKOVÁ, Ph.D. (Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm)
- PhDr. Roman MALACH, Ph.D. (Muzeum regionu Boskovicka, p. o., Boskovice)
- Mgr. Jana NOSKOVÁ, Ph.D. (Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., pracoviště Brno) – předsedkyně ČNS
- PhDr. Martin NOVOTNÝ, Ph.D. (Národní ústav lidové kultury, Strážnice)
- PhDr. Jana POSPÍŠILOVÁ, Ph.D. (Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., pracoviště Brno) – pokladní ČNS
- PhDr. Jiří WOITSCH, Ph.D. (Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., Praha).

Na Valném shromáždění ČNS byl zvolen následně v tajném hlasování nový *předseda ČNS* – předsedkyní zůstává Mgr. Jana NOSKOVÁ, Ph.D.

Stejně tak byla zvolena tajným hlasováním také nová *revizní komise*. Jejími členy se stali:

- PhDr. Roman DOUŠEK, Ph.D. (Ústav evropské etnologie FF MU, Brno)
- Mgr. Jan POHUNEK, Ph.D. (Etnografické oddělení Historického muzea Národního muzea, Praha)
- Mgr. Alexandra ZVONAŘOVÁ (Muzeum Jindřichohradecka v Jindřichově Hradci).

VS ČNS udělilo na svém jednání ve Znojmě dvě čestná členství ČNS, a to doc. PhDr. Ireně Štěpánové, CSc. (laudatio PhDr. Petra Janečka, Ph.D.), a PhDr. Heleně Mevaldové (laudatio doc. PhDr. Miroslava Války, Ph.D.).

VS dále odsouhlasilo změny a doplnění stanov – jako nová příloha byla do Stanov ČNS vložena pravidla pro vyhlašování a pořádání Studentské ceny České národopisné společnosti, drobné opravy se týkaly předsedy redakční rady Národopisného věstníku jako člena HV bez možnosti hlasovat a čestné ceny Pěti rudých růží.

V závěrečné diskusi se mj. hovořilo o dalším směřování ČNS v letech 2017–2020. Na návrh doc. PhDr. Daniela Drápaly, Ph.D., byla jako stěžejní aktivita ČNS pro příští tři roky určeno zintenzivnění digitalizace archivního fondu ČNS a následné zpřístupnění alespoň části z něj formou digitální badatelny.

Poděkování za vynikající spoluorganizaci VS i konference ČNS „*V pohybu*“. *Migrace, mobilita a transport pohledem etnologie*, jež na VS navázala ve dnech 19.–21. září 2017, patří etnografovi Jihomoravského muzea ve Znojmě Mgr. Jiřímu Mačudovi, Ph.D., a ředitelce tohoto muzea Ing. Vladimíře Durajkové.

Členská základna

K 31. prosinci 2017 evidovala ČNS celkem 183 řádných a šestnáct čestných členů, dva členy mimořádné a 21 členů kolektivních.

Také v roce 2017 pokračovala aktualizace kontaktních informací na jednotlivé členy (především e-mailových a poštovních adres). Tento krok je velmi důležitý, jelikož komunikace se členy ČNS je vedena především pomocí e-mailu (částečně ale stále také pomocí klasického poštovního kontaktu).

Kromě aktualizace informací došlo v roce 2017 k další revizi členské základny a kontrole placení členských příspěvků, která bude dokončena v roce 2018.

HV ČNS projednal na svých jednáních v průběhu roku 2017 celkem pět individuálních žádostí o členství (Martina Hanáková, Jan Pohunek, Markéta Tobolová, Ondřej Machálek a Katarína Slobodová Nováková) a rozhodl se přijmout všechny adepty za řádné členy ČNS. Z ČNS se během roku 2017 odhlásily tři členky (Jana Vojtková, Markéta Hnilicová a Jana Smrčinová), jeden člen zemřel (čestný člen Luděk Štěpán).

Vztahy s jednotlivými institucemi-kolektivními členy jsou na velmi dobré úrovni, svědčí o tom mj. poskytování výtisků z vlastní produkce pro recenzní účely *Národopisného věstníku*, či spolupráce s Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici na slavnostním vyhlášení *Ankety o nejvýznamnější počin v oboru za uplynulý rok*.

Publikační aktivity

Vydavatelská činnost ČNS zahrnuje jako každý rok vydávání vlastního odborného periodika, *Národopisného věstníku (NV)*, vycházejícího od roku 1906 (informace o časopisu lze najít zde: <http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/narodopisny-vestnik>). Oddíl Studie prvního čísla NV 2017 přinesl pět textů, které byly monotematicky zaměřené na dějiny české etnologie (osobnosti, metody, základní díla, prameny) a její podíl na dokumentaci tradiční lidové kultury v letech 1945–1989. Materiálové příspěvky přiblížily jednak sběry a přípravu Národopisné výstavy československé v Praze v roce 1891, jednak muzejní sbírkové fondy s národopisnou tematikou. První číslo NV obsahovalo také materiál z bohatého fondu příspěvků dopisovatelů ČNS. Druhé číslo NV bylo členěno dle konstantní struktury. Studie v tomto čísle vykazovaly tematickou a metodologickou pestrost. Autoři a autorky z různých odborných institucí se ve svých příspěvcích dotýkali dějin oboru (problematika etnografického muzejnictví ve druhé polovině 20. století), historických dokladů materiální kultury (výzdobné motivy na malovaném nábytku, adaptace tradičního domu v Krušnohoří na přírodní podmínky) i fenoménu buskingu. Materiálová studie přiblížila proměny ve vybraných aspektech svatebního obřadu na západním Slovensku. Součástí obou čísel NV byly recenze knih, výstav, zprávy z konferencí a personální jubilejní články, jeden článek byl věnován vzpomínce na zemřelého čestného člena ČNS Ludřka Štěpána.

Národopisný věstník je aktuálně zařazen na národní Seznam recenzovaných neimpaktovaných časopisů Rady vlády České republiky pro výzkum, vývoj a inovace, používaný pro hodnocení vědecké práce. Od roku 2015 je zařazen také do prestižní mezinárodní bibliografické databáze ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities). V roce 2017 byla připravena a podána žádost o zařazení Národopisného věstníku do databáze SCOPUS – její vyřízení se předpokládá v roce 2018.

Jako supplementum Národopisného věstníku 2017 vyšel *Zpravodaj Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení*. Supplementum obsahuje kategorie Studie, Zprávy, Personálie, Semináře a konference a Bibliografie a odpovídá tak struktuře NV.

Redakční rada Národopisného věstníku zasedala 23. března 2017. Na její jednání byla přizvána jako host také předsedkyně ČNS Mgr. Jana Nosková, Ph.D. Na svém jednání zhodnotila redakční rada poslední vydané ročníky NV, projednala obsahovou skladbu již připravených čísel a diskutovala o tématech monotematických čísel na další léta. Na jednání

redakční rady avizoval doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., ukončení své několikaleté redaktorské práce v Národopisném věstníku, v němž jako redaktor působil od roku 2004. Svou práci se rozhodnul ukončit do konce roku 2017, přičemž grantové žádosti na finanční podporu Národopisného věstníku v roce 2018 by již zajišťoval nový redaktor.

Na avizované ukončení činnosti reagoval HV ČNS na svém jednání 19. září 2017, když poděkoval doc. PhDr. Danielu Drápalovi, Ph.D., za jeho několikaletou redaktorskou činnost, při níž se mu podařilo velmi úspěšně řídit dané odborné periodikum, a jmenoval novým redaktorem doc. PhDr. Miroslava Válku, Ph.D., který nastoupí redaktorské místo od začátku roku 2018. V roce 2017 nadále pracoval v Národopisném věstníku jako druhý (juniorní) redaktor Mgr. Aleš Smrčka, doktorand na Ústavu evropské etnologie FF MU Brno.

Náplň *Národopisného věstníku* v roce 2018 bude zabezpečena především příspěvky přednesenými na mezinárodní konferenci ČNS „V pohybu“, která se uskutečnila v září 2017 ve Znojmě.

ČNS dále vydávala v roce 2017 *Zpravodaj ČNS*, interní spolkovou tiskovinu informující o aktuálním dění v ČNS, která je publikována třikrát ročně (č. 1 vyšlo v březnu, č. 2 v červnu a č. 3 v prosinci 2017). Členům ČNS je *Zpravodaj* distribuován elektronicky pomocí e-mailů. *Zpravodaj ČNS* je také vyvěšen na webových stránkách společnosti (<http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/aktuality/zpravodaj-cns>).

Publikační činnost ČNS pokračuje i pomocí *bibliografické databáze*, která je průběžně již několik let vytvářena Jiřinou Veselskou a zveřejňována na webových stránkách ČNS (<http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/virtualni-badatelna/bibliograficka-databaze>). Během roku 2017 byly do databáze nově zařazeny záznamy z většiny čísel časopisu *Umění a řemesla* (623 záznamů). Bibliografie obsahovala tedy celkem 12 659 záznamů. V roce 2018 bude Jiřina Veselská dále zpracovávat časopisy z oblasti Moravského Valašska (*Hlasy Muzea a archivu ve Frenštátě pod Radhoštěm*, *Zpravodaj Okresního vlastivědného muzea ve Vsetíně*, *Valašsko revue*, *Museum vivum*). O jedinečnosti této bibliografické databáze svědčí i podpis smlouvy s portálem *Knihovny.cz* (viz výše).

Webové stránky

Důležitým nástrojem prezentace aktivit České národopisné společnosti jsou již několik let její webové stránky (www.narodopisnaspolecnost.cz). Kromě členů společnosti je stále více využívají studenti i laičtí zájemci o obor etnologie, jakožto i o tradiční lidovou kulturu, její dokumentaci a prezentaci.

V roce 2015 Česká národopisná společnost zprovoznila zcela nové webové stránky, jejich drobné úpravy probíhaly i během roku 2017. Nové webové stránky jsou určeny k informování o ČNS jako základní odborné oborové organizaci a o její aktuální činnosti. Jsou členěny do několika základních kategorií:

- AKTUALITY (Knihy, Výstavy, Konference, semináře, Zpravodaj ČNS, Ostatní) – tato část obsahuje aktuální zprávy o nových knihách, výstavách atd., jsou zde vyvěšeny Zpravodaje ČNS,
- O SPOLEČNOSTI – týká se organizačních záležitostí ČNS, informuje o historii ČNS, o jejích členech, o členech HV, lze zde najít přihlášku do ČNS atd.,
- VIRTUÁLNÍ BADATELNA – obsahuje odkazy na digitalizované časopisy, na sestavené bibliografické databáze a dotazníky ČNS, dále se zde ukládají do archivu články zveřejněné původně v oddílu Aktuality,
- PUBLIKACE – informuje o publikacích vydaných ČNS,
- NÁRODOPISNÝ VĚSTNÍK/ETHNOGRAPHIC JOURNAL – podává nejdůležitější informace o základním odborném periodiku vydávaném ČNS, a to v češtině i angličtině (nejen o jeho historii, ale i o jeho současnosti, včetně pokynů pro autory).

Členové ČNS jsou průběžně vyzýváni pomocí *Zpravodaje ČNS* k zasílání aktuálních informací o nově vydaných publikacích, o připravovaných a probíhajících výstavách, o pořádaných konferencích a seminářích či dalších akcích, na nichž se podílejí a jež korespondují se zásadami činnosti ČNS, do kategorie Aktuality. Spolupráce se členy ČNS v této oblasti probíhá velmi dobře.

O chod webových stránek se stará jako hlavní odpovědná osoba člen HV PhDr. Jan Blahůšek, Ph.D. Dalšími redaktory jsou Mgr. Jana Nosková, Ph.D., a doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., který vkládá informace o *Národopisném věstníku*.

Během roku 2017 se pokračovalo především v kontrole a doplňování informací o ČNS, a to i v angličtině. Anglicky psané informace bylo nutné doplnit především v oddíle

o *Národopisném věstníku* kvůli přípravě přihlášky do databáze SCOPUS. Na přelomu roku 2016/2017 se podařilo dokončit dlouhodobý záměr zpřístupnění elektronické verze starších tiskovin ČNS. Od prvního čtvrtletí 2017 může proto ČNS nabídnout v sekci VIRTUÁLNÍ BADATELNA všem zájemcům kompletní databázi elektronických verzí *Národopisného věstníku* a jeho předchůdců *Národopisného sborníku československého*, *Národopisného věstníku československého* (odkaz do elektronické knihovny Národního ústavu lidové kultury), *Věstníku Národopisné společnosti československé*, *Věstníku Národopisné společnosti československé při ČSAV a Slovenskej národopisnej spoločnosti pri SAV* a *Národopisného věstníku československého*. Kromě toho, že je *Národopisný věstník* (vycházející od roku 1906 dodnes) k dispozici všem zájemcům z řad vědecké i laické veřejnosti na webových stránkách ČNS ke studiu on-line (<http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/virtualni-badatelna/digitalizovane-casopisy>), byla také zavedena praxe bezprostředního zveřejnění elektronické verze (ve formátu pdf) každého nově vydávaného čísla tohoto časopisu.

Průběžně je v rámci spolkového webu aktualizována elektronická databáze umožňující vyhledávání bibliografických záznamů publikovaných v oborových etnologických časopisech, případně národopisně koncipovaných statí v jiných odborných tiskovinách. ČNS se prostřednictvím tohoto projektu snaží reagovat jednak na nedostupnost starších bibliografií, jednak na chybějící soupisy mnohých centrálních, regionálních i lokálních tiskovin, které přinášely v minulosti na svých stránkách národopisně koncipované texty (více informací viz kapitola Publikační činnost).

E-mailová adresa info@narodopisnaspolecnost.cz funguje jako kontakt pro dotazy z řad laické veřejnosti, které se členové ČNS snaží průběžně zodpovídat.

Anketa České národopisné společnosti

Organizací *Ankety o nejvýznamnější počin v oboru za uplynulý kalendářní rok* se ČNS snaží systematicky oceňovat odborné aktivity rozvíjené v oboru za poslední kalendářní rok – a tím i dle svých možností a sil přispět k popularizaci jednotlivých výstupů, které mnohdy neprávem zůstávají odbornou i laickou veřejností opomíjeny. Děje se tak ve třech kategoriích: Publikace; Výstava, expozice; Projekt, akce, konference.

Administrací ankety byla také v roce 2017 pověřena členka HV PhDr. Zuzana Čermáková, Ph.D., anketa byla vyhodnocena na jednání HV 23. května 2017. Do hlasování se zapojilo 49 individuálních a 2 kolektivní členové. Ceny byly následně předány 24. června 2017 na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici Mgr. Janou Noskovou, Ph.D., a PhDr. Martinem Novotným, Ph.D., předáváním cen provedla PhDr. Eva Kuminková-Románková, Ph.D., na organizačním zabezpečení se podílel i PhDr. Jan Blahůšek, Ph.D.

V roce 2017 byly oceněny tyto odborné aktivity z roku 2016:

Publikace: Woitsch, J. – Jůnová Macková, A. (eds.): *Etnologie v zúženém prostoru*. Praha 2016.

Výstava, expozice: *Jak jde kroj, tak se stroj* (Valašské muzeum v přírodě v Rožnově p. Radhoštěm).

Konference, akce: konference *Mezi státním plánem a badatelskou svobodou: Etnologie ve střední Evropě v letech 1945–1989* (Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i., Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.).

Čestnou *Cenu Pěti rudých růží* se rozhodli členové HV ČNS udělit za rok 2016 výstavě *Kopřiva*, která probíhala v Muzeu a pamětní síni Sigmunda Freuda v Příboře, součásti Muzea Novojičinska, p. o.

O laureátech informovala ČNS také na svých webových stránkách – viz: <http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/o-nas/anketa-cns/2016>.

Studentská cena České národopisné společnosti

HV ČNS se rozhodl podpořit vědeckou práci mladých badatelů a vyhlásil pro rok 2017 poprvé *Studentskou cenu České národopisné společnosti*, a to ve dvou kategoriích – pro nejlepší bakalářskou a nejlepší diplomovou práci. Členové HV stanovili finanční odměnu pro vítěze (3 000 Kč za bakalářskou práci, resp. 5 000 Kč za magisterskou práci), která byla a bude hrazena z finančních prostředků ČNS.

Pro zaslání studentských prací bylo stanoveno datum 28. února 2017. Do tohoto data bylo do soutěže přihlášeno pět bakalářských a tři diplomové práce. Autoři a autorky bakalářských prací byli absolventy a absolventkami Ústavu etnologie FF UK v Praze, Institutu sociologických studií FSV UK v Praze a Provozně ekonomické fakulty ČZU v Praze, autoři a autorky diplomových prací reprezentovali Ústav evropské etnologie FF MU v Brně a Provozně ekonomickou fakultu ČZU v Praze.

Přihlášené práce zhodnotila porota složená z členů HV ČNS, která se rozhodla udělit cenu těmto pracím:

- v kategorii bakalářských prací: *Smlsal, Jiří: Rudý les. Časopis Tramp 1929–1931. Praha 2016, Ústav etnologie FF UK, Praha,*
- v kategorii diplomových prací: *Filipová-Nohálová, Eliška: Obřadní objížďky na koních. Velikonoční jízdy na území České republiky. Brno 2016, Ústav evropské etnologie FF MU, Brno.*

Výherci Studentské ceny ČNS byli slavnostně vyhlášeni spolu s výherci *Ankety o nejvýznamnější počin v oboru za uplynulý kalendářní rok* 24. června 2017 na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici.

O laureátech Studentské ceny informovala ČNS také na svých webových stránkách – viz <http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/o-nas/studentska-cena/item/324-laureati-studentske-ceny-za-rok-2016>.

Dopisovatelé

Také v roce 2017 pokračovala ČNS v úsilí o revitalizaci dopisovatelské sítě. Této činnosti se soustavně věnoval člen HV a pověřenec pro styk s dopisovateli Mgr. Petr Lidák, od října 2017 ji převzal nově zvolený člen HV ČNS PhDr. Roman Malach, Ph.D.

V roce 2017 pokračovalo shromažďování dotazníků na téma Současné kolektivní festivity, který připravil doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., a který byl rozeslán v roce 2016. V roce 2017 pracovalo aktivně 46 dopisovatelů.

V rámci udržitelnosti projektu OPVK, na němž ČNS participovala v letech 2012–2014, pokračovala digitalizace dotazníků a příspěvků dopisovatelů z předcházejících období. Dotazníky z předcházejících roků byly předány do archivu ČNS.

HV odsouhlasil možnost spolupráce na projektu NAKI podávaném v roce 2017 doc. PhDr. Danielem Drápalou, Ph.D., z ÚEE FF MU, který byl zaměřen na regionální identitu a v jehož rámci by mohla být využita v následujících letech síť dopisovatelů ČNS.

O spolupráci a využití dopisovatelské sítě je zájem i mezi dalšími institucemi, které oslovují ČNS, problemická je však regionální nevyrovnanost dopisovatelské sítě (dopisovatelé nepocházejí ze všech regionů v ČR).

Ekonomická agenda a grantové projekty

ČNS by jen stěží mohla realizovat své aktivity bez zajištění externích zdrojů financování prostřednictvím grantových prostředků. Rok 2017 byl v tomto ohledu úspěšný, neboť ČNS uspěla v grantových programech Rady vědeckých společností ČR i Odboru regionální a národnostní kultury Ministerstva kultury.

Dotace Ministerstva kultury podpořila vydání prvního čísla *Národopisného věstníku* 2017, ročník XXXIV (76). Celkové náklady na projekt činily 75 679,00 Kč, podíl MK činil 47 000,00 Kč (62 % celkových nákladů). Rada vědeckých společností ČR podpořila vydání druhého čísla *Národopisného věstníku* 2017, ročník XXXIV (76). Celkové náklady na projekt činily 65 058,00 Kč, podíl RVS činil 44 000,00 Kč (62 % celkových nákladů). RVS podpořila také projekt *Vědecká konference „V pohybu“: Migrace, mobilita a transport pohledem etnologie*. Celkové náklady na projekt činily 39 384,00 Kč, podíl RVS činil 15 000 Kč (38 % celkových nákladů).

Přehled příjmů a výdajů ČNS za období od 1. ledna 2017 do 31. prosince 2017 (zpracovala Ing. Olga Mazouchová, účetní ČNS):

Příjmy

členské příspěvky	107 050,00 Kč
dotace	402 202,00 Kč
publikace (prodej a digitalizace)	3 510,00 Kč
ostatní příjmy	0,00 Kč
<u>přijatý úrok</u>	<u>0,00 Kč</u>
celkem	512 762,00 Kč

Výdaje

Poštovné	7 378,00 Kč
Cestovné	80 868,00 Kč

poplatky bance	900,00 Kč
mzdy, odvody z mezd	283 100,00 Kč
grafická příprava, tisk	144 700,00 Kč
<u>ostatní režie</u>	<u>69 243,00 Kč</u>
celkem	586 189,00 Kč

K 31. prosinci 2017 byl konečný zůstatek na účtu ČNS 225 171,02 Kč. Tento stav byl dán několika skutečnostmi: ČNS v roce 2017 hospodařila s větším objemem finančních prostředků, což souvisí s její činností v Evaluačním orgánu UNESCO (viz suma v oddílu Dotace, která zahrnuje z velké části finanční obnos od UNESCO připsaný na účet ČNS v prosinci 2017). Finanční příjmy ČNS byly v roce 2017 mírně zvýšeny také díky upomínání a vybírání dlužných členských příspěvků pokladní ČNS PhDr. Helenou Beránkovou a předsedkyní Mgr. Janou Noskovou, Ph.D. Ve výdajích v roce 2017 vzrostla suma na cestovné, což souvisí s pracovními cestami PhDr. Petra Janečka, Ph.D., na jednání Evaluačního orgánu UNESCO v Paříži (více viz kapitola *Mezinárodní spolupráce*). Zároveň se podařilo předsedkyni ČNS získat finanční dary na uspořádání konference ČNS „V pohybu“, jež proběhla v září ve Znojmě, a to v celkové výši 25 000 Kč od Etnologického ústavu AV ČR, v. v. i. (10 000 Kč), a od České zemědělské univerzity v Praze (15 000 Kč) – oba subjekty byly spolupořadatelé konference. Vyšší výdaje přinese teprve počátek roku 2018, kdy budou vyplaceny honoráře členům kolegia hodnotitelů nominací UNESCO.

V červnu 2017 proběhla kontrola použití dvou neinvestičních dotací pro ČNS ze strany AV ČR. Kontrolu provedla Ing. Eva Nováková z AV ČR a týkala se grantů poskytnutých pro rok 2016 České národopisné společnosti na základě Rozhodnutí č. 89 a 90/2016/RVS ČR na projekty *Národopisný věstník 2016 (ročník XXXIII (75))* a *Zpřístupnění Národopisného věstníku československého badatelské veřejnosti*. Kontrola proběhla úspěšně a neshledala žádná pochybení.

V souvislosti s pořádáním Valného shromáždění zkontrolovala hospodaření České národopisné společnosti v období 1. 9. 2014 až 31. 7. 2017 také Revizní komise ČNS ve složení PhDr. Roman Doušek, Ph.D., PhDr. Alena Prudká, prom. historička Helena Šenfěldová. Revizní komise provedla kontrolu 28. srpna 2017 v Národopisném muzeu Národního muzea v Praze a konstatovala, že účetnictví je řádně vedeno v elektronické

i listinné podobě, je velmi přehledné, že na konci každého roku byly řádně zpracovány uzávěrky, účetní doklady jsou řazeny podle data zaúčtování do peněžního deníku. Z hlediska účelnosti vynaložených nákladů shledala komise, že finanční položky odpovídají potřebám a byly použity s největší možnou úsporností.

Také pro rok 2018 se ČNS ucházela o grantovou podporu. HV ČNS schválil na podzim 2017 podání tří nových žádostí na rok 2018. Jedná se o grant na vydání prvního čísla *Národopisného věstníku XXXV (77)*, 2018 podaný na Ministerstvo kultury (celkem 81 000 Kč, příspěvek od MK 53 000 Kč), dále o dvě grantové žádosti k Radě vědeckých společností ČR: na vydání druhého čísla *Národopisného věstníku XXXV (77)*, 2018 (69 000 Kč, příspěvek RVS 46 000 Kč) a na *Elektronickou databázi národopisných příspěvků II* (18 000 Kč, příspěvek RVS 11 000 Kč).

Semináře a konference

ČNS pokračovala v roce 2017 v pořádání a spolupřádání odborných konferencí a workshopů.

Rok 2017 byl ve znamení pořádání interdisciplinární mezinárodní konference „*V pohybu*“. *Migrace, mobilita a transport pohledem etnologie*, která se uskutečnila 19.–21. září 2017 ve Znojmě a navázala na Valné shromáždění ČNS. Podobně koncipovanou mezinárodní konferenci pořádá ČNS jednou za tři roky, na pořádání konference ve Znojmě se spolupodílely další tři instituce: Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., Jihomoravské muzeum ve Znojmě a Česká zemědělská univerzita v Praze. Konference zaměřila svou pozornost na témata spojená s pohybem osob, artefaktů a idejí z pohledu etnologie, přičemž akcentovala výzkumy prostorové a sociální mobility a pohybu věcí a idejí, při jejichž studiu jsou uplatňovány nejrůznější tematické, teoreticko-metodologické a interpretační přístupy. Na vypsané Call for Papers se přihlásilo 35 referujících, z nichž bylo přípravným výborem konference ve složení Mgr. Jana Nosková, Ph.D., PhDr. Petr Janeček, Ph.D., PhDr. Jana Pospíšilová, Ph.D., a PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D., vybráno 25 osob z České republiky, Slovenska, Polska a Rakouska (nakonec se zúčastnilo 23 referujících). Referáty byly uspořádány do sedmi tematických sekcí: Migrace motivů a toponym: Komparativní perspektivy, Transport a profese „na cestě“ optikou historické etnologie, Kulturní a sociální kontexty veřejné dopravy a turismu, Migrace po roce 1945: mezi individuální a kolektivní pamětí, Pohraničí a jeho obyvatelé – svědci migrací a mobilit a Soudobé mezinárodní migrace: etnologické perspektivy.

Konference proběhla za vysoké účasti (60 osob). K jejímu úspěšnému průběhu velkou měrou napomohli zástupci Jihomoravského muzea ve Znojmě (ředitelka Jihomoravského muzea Ing. Vladimíra Durajková a etnograf muzea Mgr. Jiří Mačuda, Ph.D.), kteří zabezpečili mimo jiné doprovodný program. Po skončení konference tak měli účastníci možnost navštívit expozice Jihomoravského muzea ve Znojmě a projít s dr. Jiřím Mačudou historické centrum města.

Konferenci podpořil grant AV ČR – Rady vědeckých společností ČR Vědecká konference V pohybu. Migrace, mobilita a transport pohledem etnologie (rozhodnutí č. 87/RVS/17), blok Migrace po roce 1945: mezi individuální, rodinnou a kolektivní pamětí byl výstupem grantového projektu Mechanismy a strategie generační transmise rodinné paměti vybraných

sociálních skupin (GA ČR, 16-19041S, 2016–2018), který řeší Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., a Česká zemědělská univerzita v Praze.

Česká národopisná společnost pořádala či spolupřádala v roce 2017 ale i další konference a workshopy, a to často v součinnosti se svými kolektivními členy.

Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení při ČNS připravila ve spolupráci s Ústavem evropské etnologie FF MU Brno a Muzeem regionu Boskovicka, p. o., konferenci *Kresebná, fotografická a plánová dokumentace venkovského stavitelství v muzejních sbírkách a v archivních fondech*. Konference se uskutečnila 10. až 11. května 2017 v Boskovicích, účastnilo se jí 31 účastníků a předneseno bylo 17 referátů (referující byli z České a Slovenské republiky). Cílem konference bylo na základě jednotlivých referátů a formou odborné diskuse: 1) prezentovat mnohdy opomíjené materiály uložené ve sbírkách muzeí nebo v archivních fondech, 2) připomenout si některé významné osobnosti, jejichž přičiněním tyto materiály vznikly, a zhodnotit jejich práci a 3) zasadit dokumentaci lidového domu do širších souvislostí etnografické dokumentace. Konference byla doplněna exkurzí, při níž byly navštíveny objekty venkovského stavitelství v okolí Boskovic (v obcích Knínice, Kořenec, Šebetov a Sebranice).

Komise pro lidové obyčeje ČNS uspořádala mezinárodní konferenci *Erotika v lidové kultuře*. Ta proběhla 13. až 14. června 2017 v Uherském Hradišti. Hlavními spolupřadatelé konference byly Slovácké muzeum v Uherském Hradišti a Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech (MKKK) – Subkomise pro lidové obyčeje. V rámci konference, již se zúčastnilo 34 účastníků z ČR a SR, odeznělo 24 referátů. Ty se týkaly těchto tematických okruhů: erotika ve folklorních projevech (slovesných, písňových, hudebních, tanečních), v projevech milostných komunikací a aktech lásky, při namlouvání, v předsvatebních a svatebních iniciacích, v symbolech, znacích, rituálních úkonech (interpretace a sémantika), v kalendářních obyčejích, erotika spojená s mezními situacemi rodinného života a erotické subjekty a tvary v lidovém umění. Konference byla doprovázena přednáškou a promítáním filmu PhDr. Pavla Popelky, CSc.

Česká národopisná společnost se dále jako partner podílela na čtyřech workshopech týkajících se problematiky muzeí v přírodě, jejichž hlavním pořadatelem bylo Valašské muzeum v přírodě (ve spolupřadatelství s Ministerstvem kultury, Metodickým centrem pro muzea v přírodě a Českým svazem muzeí v přírodě). První z workshopů *Co je to muzeum v přírodě?* se konal 16.–17. března 2017 v Hlinsku a zúčastnilo se ho 18 účastníků. Na něj navázal workshop *Prezentace v muzeích v přírodě*, konající se 19.–20. dubna 2017 v Brně

(19 účastníků). Třetí v pořadí byl workshop *Muzea v přírodě, ekonomika a marketing*, který proběhl 27.–28. června 2017 v Praze za účasti 18 osob. Jako poslední se uskutečnil workshop *Muzea v přírodě a legislativa*, a to 26.–27. října 2017 v Rožnově pod Radhoštěm za účasti 22 osob. Všechny workshopy sloužily jako přípravná fáze pro mezinárodní konferenci *Poslání a budoucnost muzeí v přírodě v ČR*, kterou uspořádalo Valašské muzeum v přírodě v lednu 2018 a která zásadním způsobem otevřela novou diskusi o problematice tohoto specifického druhu muzeí.

Mezinárodní spolupráce a spolupráce s UNESCO

Mezinárodní spolupráce ČNS byla v roce 2017 nadále ve znamení spolupráce s organizací UNESCO. Kromě toho ale ČNS pokračovala i ve své dlouholeté spolupráci s dalšími organizacemi.

ČNS se v roce 2016 stala členem Evaluačního orgánu – poradního orgánu Mezivládního výboru Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví UNESCO, a to na následující čtyři roky (2016–2019). Členy Evaluačního orgánu je dalších pět institucí (v roce 2017 to byly instituce z Egypta, Norska, Brazílie, Číny, Ugandy) a šest vládních expertů (z Portugalska, Srbska, Chile, Vietnamu, Keni a Maroka). Zástupcem ČNS pro jednání s UNESCO v Paříži byl pro rok 2017 stanoven člen HV ČNS a místopředseda ČNS PhDr. Petr Janeček, Ph.D. Ten se účastnil tří zasedání Evaluačního orgánu v Paříži, a to 2.–3. března (úvodní setkání seznamující s metodikou hodnocení), 19.–23. června (diskuse o jednotlivých nominacích a jejich hodnocení), a 24.–28. září 2017 (diskuse o finálním znění hodnocení všech nominací a závěrečné zprávě o činnosti Evaluačního orgánu, která byla následně předána Mezivládnímu výboru UNESCO na jeho jednání na korejském ostrově Jeju 4. až 9. prosince 2017).

Pro posuzování přihlášek nominací do světových seznamů UNESCO bylo sestaveno kolegium hodnotitelů, které mělo 12 členů (členové ČNS – PhDr. Jan Blahůšek, Ph.D., PhDr. Daniel Dědovský, Ph.D., PhDr. Roman Doušek, Ph.D., doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., doc. PhDr. Marek Jakoubek, Ph.D. et Ph.D., PhDr. Petr Janeček, Ph.D., Mgr. Jana Malecká, Ph.D., Mgr. Jana Nosková, Ph.D., doc. PhDr. Martina Pavlicová, CSc., PhDr. Barbora Půtová, Ph.D., PhDr. Eva Kuminková-Románková, Ph.D., PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.). Kolegium posoudilo celkem 49 nominací (35 do Reprezentativního seznamu, čtyři do Seznamu osvědčených praktik, šest do Seznamu urgentní ochrany, tři žádosti o mezinárodní finanční podporu). Kvůli předejití potenciální podjatosti se Kolegium hodnotitelů neúčastnilo hodnocení žádné národní či multinacionální nominace, ve které figurovala v roli nominujícího Česká republika.

Spolupráce s UNESCO se uskutečnila na základě podepsané smlouvy mezi ČNS a UNESCO, ČNS obdržela za vykonanou práci v prosinci 2017 finanční odměnu. Z prostředků UNESCO v rámci zvláštní položky určené na cestovné byly hrazeny také cestovní výlohy PhDr. Petra

Janečka, Ph.D. Finanční odměna byla využita jednak na honoráře za vypracované posudky členů hodnotícího kolegia (vyplaceny v prosinci 2017 a lednu 2018), část sumy pokryla náklady spojené s činností pro UNESCO, zbytek bude využit na aktivity ČNS v roce 2018.

ČNS spolupracuje dále se sesterskými národopisnými společnostmi na Slovensku a v Polsku. Spolupráce s *Národopisnou spoločnosť Slovenska* byla konzultována předsedkyní ČNS Mgr. Janou Noskovou, Ph.D., a předsedkyní NSS PhDr. Martinou Bocánovou, Ph.D. Spolupráce se týká především recipročního zveřejňování informací na webových stránkách obou společností, nabídky publikačních aktivit v odborných časopisech vydávaných ČNS, respektive NSS. NSS pořádala 7. září 2017 v Párnici své Valné shromáždění, na něž navázala ve dnech 7.–9. září 2017 konference *Etnológia pre súčasnosť* – na obou akcích reprezentovala ČNS její předsedkyně Mgr. Jana Nosková, Ph.D.

Spolupráce s *PTL* (Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Polská národopisná společnost) pokračuje, v roce 2017 se však bohužel z pracovních důvodů nemohl zúčastnit žádný člen HV ČNS Valného shromáždění a konference *Regiony i regionalizmy w perspektywie antropologii kulturowej. Między pasją a metodą*, které proběhly ve dnech 21.–25. června 2017 ve Wejherowo/Gniewino.

ČNS dále rozvíjela své členství ve *WCAA – World Council of Anthropological Associations* (členem je od roku 2014) a v *ICCN – Inter-City Intangible Cultural Cooperation Network*, v níž je ČNS přidruženým členem od roku 2011. Spolupráci s těmito organizacemi garantovala jako v předchozích letech členka HV PhDr. Eva Kuminková-Románková, Ph.D. V rámci *WCAA* se ČNS zúčastnila dotazníkového průzkumu o současném stavu světové antropologie z hlediska kvalifikace a zaměstnání antropologů – ČNS požádala své členy, aby se do on-line dotazníkového průzkumu zapojili. ČNS se také rozhodla poslat dobrovolný příspěvek na činnost této organizace v hodnotě 300 USD.